

Česká zemědělská univerzita v Praze
Katedra: Ochrany lesa a myslivosti

Fakulta lesnická a dřevařská
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE **(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)**

pro: Miroslava Vlka
obor: DPRM

Název tématu: Vyhodnocení vývoje chovu jelení zvěře v oboře Boubín

Název tématu v anglickém jazyce: Development of red deer management in deer park Boubín

Zásady pro vypracování:

Cílem práce je vyhodnocení vývoje chovu jelení zvěře v oboře Boubín od jejího založení po současnou dobu.

V práci se zaměřte zejména na:

- zpracování přehledu o odborných chovech jelení zvěře
- vyhodnocení vývoje chovu jelení zvěře v oboře Boubín
- návrh doporučení pro další zaměření chovu zvěře v oboře

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: cca. 30 str.

Seznam základní odborné literatury:

DOMBROWSKI,R.: Der Wildpark seine Einrichtung und Administration. Wien Carl Gerold's Sohn Verlag, 1885, 190s.

HANZAL,V. a kol.: Velká myslivecká encyklopedie na CD, GRAND s.r.o. České Budějovice, 2007

WOLF,R. a kol.: Naše obory. SZN v Praze. 1976, 253 s.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc.

Konzultant bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: 13.11.2008

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2010

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Vyhodnocení vývoje chovu jelení zvěře v oboře Boubín
Development of red deer management in deer park Boubín

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc.

Autor práce: Miroslav Vlk

2010

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vyhodnocení vývoje chovu jelení zvěře v oboře Boubín“ vypracoval samostatně a použil jen pramenů, které cituji a uvádím v použitém seznamu literatury.

V Praze dne:.....

Podpis autora:.....

Poděkování:

Touto cestou bych chtěl poděkovat vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Vladimíru Hanzalovi, CSc., za metodické vedení, cenné rady a připomínky, které mi v průběhu zpracování této práce poskytl.

Mé poděkování patří též zaměstnancům LČR LZ Boubín, jmenovitě hlavně Ing. Stanislavu Kolínovi, Ing. Pavlovi Kubovi a Václavu Nedvědovi za poskytnutí cenných informací a materiálů.

Dále bych chtěl poděkovat svým rodičům a své rodině za celkovou podporu, kterou mi poskytli nejen při zpracovávání této práce.

Souhrn:

Ve své bakalářské práci Vám představuji oboru Boubín. Popisuji její přírodní, hospodářské a vlastnické podmínky. Zabývám se její historií a porovnávám, jak se vyvíjela kvalita populace jelení zvěře, která je zde chována. Jako určující znaky kvality tohoto chovu, porovnávám výsledky v produkci trofejí, jejich bodové hodnoty, hmotnosti ulovené zvěře a její zdravotní stav.

Klíčová slova: obora, jelení zvěř, chov, hodnota trofejí

Summery:

In my Bachelor's thesis I present you the Game Preserve of Boubín. Its natural, economic and proprietary conditions are described in it. I deal with its history and compare how the quality of the deer population, which is bred here, has developed. As the relevant features of the quality of the keep, I compare the results of the production of trophies and their classification by points, the weight of the hunted game and their state of health.

Key words: game preserve, red deer, breeding, trophies standard

Obsah

1. ÚVOD	1
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED	2
2.1. OBORNÍ CHOVY	2
2.2. HISTORIE OBORNICTVÍ VE SVĚTĚ	2
2.3. HISTORIE OBORNICTVÍ NA NAŠEM ÚZEMÍ	4
2.4. VZNIK A PROVOZ OBOR Z PRÁVNÍHO HLEDISKA	7
2.5. TYPY OBOR	8
2.6. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ZVĚŘE V OBORÁCH	8
2.7. VÝHODY A NEVÝHODY OBORNÍCH CHOVŮ	10
2.8. OBORNÍ DRUHY ZVĚŘE	10
2.9. KULTURNÍ PROJEV OBOR	10
3. MATERIÁL A METODIKA PRÁCE	12
3.1. HISTORIE CHOVU JELENÍ ZVĚŘE V OBLASTI BOUBÍNA	12
3.2. POPIS OBORY BOUBÍN	14
3.2.1. HISTORIE OBORY BOUBÍN	14
3.2.2. POPIS PŘÍRODNÍCH POMĚRŮ	17
3.2.3. TECHNICKÉ ÚDAJE OBORY	18
3.2.4. ORGANIZAČNÍ ÚDAJE OBORY	19
3.2.5. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ZVĚŘE V OBOŘE	20
4. VÝSLEDKY	22

4.1.	KVALITA PŮVODNÍ ZVĚŘE V OBLASTI BOUBÍNA	22
4.1.1.	PŮVOD ZVĚŘE	22
4.1.2.	HMOTNOSTNÍ POMĚRY PŮVODNÍ ZVĚŘE	23
4.1.3.	KVALITA TROFEJÍ PŮVODNÍ ZVĚŘE	23
4.2.	INTRODUKCE ZVĚŘE DO OBORY	24
4.3.	SOUČASNÁ KVALITA ZVĚŘE V OBOŘE BOUBÍN	25
4.3.1.	HMOTNOST ZVĚŘE	25
4.3.2.	TROFEJOVÁ HODNOTA ZVĚŘE	25
4.3.3.	ZDRAVOTNÍ STAV ZVĚŘE	29
5.	DISKUSE A ZÁVĚR	30
6.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	32
7.	SEZNAM FOTOGRAFIÍ	33

1. Úvod

Oborní chovy mají nejen na našem území dlouhodobou tradici. Z počátku sloužily obory jako zásobárna zvěřiny pro potřebu šlechty, která v nich pořádala honosné hony. Až mnohem později se začaly využívat chovatelsky, aby došlo ke zkvalitnění zvěře, v nich chované.

Největšího rozmachu v obornictví u nás došlo v 17. až 19. století, kdy bylo pro potřebu šlechty založeno velké množství obor, z nichž mnohé setrvaly dodnes. Druhého největšího rozmachu se oborní chovy dočkaly po roce 1989, kdy vzniklo velké množství obor o malých výměrách, čemuž udělal přítrž až nový zákon o myslivosti.

V dnešních dnech slouží myslivecky vedené obory hlavně jako chovatelské objekty, jejichž úkolem je zachování určitého druhu zvěře v jeho přirozené genetické podobě v ideálním životním prostředí daného chovaného druhu zvěře.

V oboře Boubín, kterou bych Vám chtěl v této práci představit, se budu zabývat tím, jak docházelo ke zkvalitňování chovu stávající populace jelení zvěře. Budu popisovat historii nejen obory, ale i historii chovu jelení zvěře v oblasti Boubína, abych nastínil podmínky, za jakých se obora zakládala. Dále popíši důvody vzniku obory, životní podmínky, které zvěři nabízí a péči, jaké se zde zvěři dostává. To vše jsou faktory, které rozhodují o tom, jak kvalitní zvěř se zde dá chovat, a právě tuto kvalitu budu zkoumat porovnáváním hodnot průměrné hmotnosti zvěře a bodových hodnot trofejí jelenů, kteří zde byli uloveni.

2. Literární přehled

2.1. Oborní chovy

Můžeme na hromadné oborní chovy hleděti zcela jiným zrakem, než jak se vlivem sociálních poměrů a závisti na ně patřívá, kdy jsou mylně označovány jako zbytečná kratochvíle feudálních dob. S hlediska udržování přírodních památek proti vše hubící lidské civilizaci, jsou oborní chovy velké lovné zvěře vlastně obětavým udržováním přírodních rezervací evropské zvířeny (Komárek 1945).

2.2. Historie obornictví ve světě

Lidské usilování v boji o přežití směřovalo od počátku k zavádění intenzivních chovů zvěře. Rozmnožující se lidská praspolečnost v podstatě ani jinak jednat nemohla, zejména když na své kůži začala chápat působení těch nejzákladnějších přírodních zákonů. Z nichž jeden z nejdůležitějších je ten, že příroda užíví ve svých potravních nikách jen určitý omezený počet jedinců (Hromas 2000).

Počátky obor se podle Červeného (2004) vztahují již ke starověkým civilizacím.

Asýrie

V rozvinutých mezopotamských státech byly zřizovány obory a zoologické zahrady. Byly to spíše zásobárny lovné zvěře, která se chovala v blízkosti paláců vládců a jejich družiny. Zvířata se lovila lasem nebo do sítí. Byly tam sloni a velbloudí, dovážení z Arábie a z Afriky, ale také zvířata místního původu např. jeleni a daňci, divocí osli, antilopy různých druhů, a dále kozorožci a jiná zvěř z asijských hor (Červený a kol. 2004).

Egypt

V Egyptě neměl lov zvířat velký hospodářský význam, protože již v době prvních tří dynastií byla velká zvěř v údolí Nilu vyhubena. Pouze králům byl vyhrazen lov vzácných zvířat, která byla často chytána do pastí, ohrad nebo sítí, ale také lasem. V zajetí byla tato zvěř dočasně chována, některé druhy byly dokonce ochočeny a žily ve velkých stádech v oborách či na velkých pastvinách. K nejběžnějším loveným druhům patřily různé druhy antilop a gazel, kozorožci, divoké ovce a pštrosi (Červený a kol. 2004).

Čína

Historie čínského státu sahá hluboko do minulosti a lovecké tradice jsou v čínské kultuře zakořeněny. Velká zvěř byla kořistí vyhrazenou pro vyšší vrstvy, ale drobná zvěř se dlouho lovila volně. Postupně se však vytvářela lovecká pravidla, takže každá zvěř se mohla lovit pouze v určitém měsíci.

Vedle tygrů se lovili medvědi, pandy, různé druhy jelenů, takin, srnci, kabar pižmový, mundžak, různé ovce, kozorožci a drobná zvěř, hlavně králíci a zajíci.

V posledních stoletích se stavy zvěře v Číně snížily, a proto vznikaly rozlehlé obory, kde zvěř střežila armáda. Při četných povstáních a válkách však byly mnohé z těchto obor zničeny a vzácná zvěř vybita. Jen šťastnou náhodou se podařilo některé druhy zachránit, například jelena milu. Několik příslušníků tohoto druhu bylo dovezeno do Velké Británie, kde se ve Woburnu rozmnožilo, a odtud se dostalo do různých zoologických zahrad. Díky cílevědomému chovu lze dnes vrátit tento druh zpět do čínské přírody (Červený a kol. 2004).

Řím

Podle Hanzala (2007) lze původ obor v Evropě hledat již ve starověkém Římě, kde byly chovány nejrozmanitější druhy zvěře v ohradách.

2.3. Historie obornictví na našem území

Naši lidé obory s největší pravděpodobností poznali jednak jako účastníci křížových výprav a jednak z literatury. Asi ve 14. století se k nám dostal latinský spis boloňského senátora Petra DE CRESCENCIIS „Ruralium commodorum liberXII“, podle českého rukopisného překladu „Knihy vo puožitcích vpolních“, který byl v četných klášterních a šlechtických knihovnách a v jehož osmé knize je i návod k založení obory.

Obory rozhodně nebyly pouhým oploceným kusem lesa, neboť z tehdejších nehostinných a těžko přístupných hvozdů a rozbahněných polí se do nich, pohodlí a přepych milující šlechtický majitel, utíkal za pohodlnou zábavou, kterou mu poskytoval nejen lov, nýbrž i krajinné prostředí a pohled na chovanou zvěř (Wolf, 1976).

Jelen byl první lovnou zvěří, pro kterou se u nás stavěly obory. Počátky oborních chovů jelenů v českých zemích spadají do první poloviny 14. století do doby Lucemburské. Není však pravidla bez výjimek. Naši nejstarší známou oboru totiž nezaložil Lucemburk, ale již Přemysl Otakar II. Byla to obora blíže vsi Ovenec, na území dnešní Prahy Letné, zvaná Ovinecká. Její druhý název se zachoval jako Královská Obora, lidově Stromovka. Přemysl Otakar II. jí dal ohradit roku 1266, osadit jelení zvěří a postavit v ní letohrádek (Andreska, Andresková 1993).

V této oboře se podle Čabarta (1955), začal též prvně využívat pojem „oborník“ uvedený již v ustanovení Jana Lucemburského z roku 1320, který si tuto oboru vymínil.

Podle Andresky (1993) byla druhou známou oborou obora u Lokte zmiňovaná r. 1325 a dalšími oborami např. Obora u Boskovic na Moravě (1360), Lednická obora u Českých Budějovic (1360), obora u Tržku na zboží kláštera litomyšlského, obora při Obtrubcích

u Sobotky (1384), v Litenčicích u Kroměříže (1399), u Hradce Králové (1405) a u Kamenných vrat u Jílového (1419).

Od 15. století začaly být u nás obory zakládány zejména šlechtou. Nebyly to pouhé oplocené kusy lesa, ale sloužily zejména k chovu zvěře, loveckým účelům a také jako estetický prvek krajiny. V této době představovaly hlavně výtvar, spojující panské sídlo, jeho park a okolní prostředí. Měly také velký význam při zavádění nových druhů spárkaté zvěře na našem území. (Wolf, 1976).

Když se staly obory nedílnou součástí hospodaření velkostatku, postoupila již diferenciaci kultur v naší krajině poměrně daleko. Změnil se poměr obdělávané půdy k lesu a bažinaté polohy mizely pod hladinami rybníků. Orné půdy přibývalo. Les, chráněný převážně pro chov zvěře a lov, pomístně řídil a místy zůstal neprůstupný. Volná krajina byla prostoupena listnatými háji, starými stromovými velikány a velkou plochou pastvin. Taková krajina umožňovala daleko příznivější podmínky k lovu, ale neoplývala velkou zvěří jako lesní porosty, mimo to v ní zvěř působila daleko větší množství škod. K přepychu velmože od sklonku středověku patřila i nádhera prostředí, v němž stálo jeho sídlo. Tu ovšem zvyšovala upravená a zvěří oživená prostora, což vedlo k tomu, že šlechta bezohledně rušila vesnice a zabírala pro své záměry poddanskou a někdy i církevní půdu, ohrazovala ji a do takto vzniklých obor pak dávala stovkami svých poddaných vhnět zvěř z okolních lesů, nebo vysazovala zvěř získanou koupí či darem od královských či církevních statků, popřípadě z dominií jiných velmožů.

Tak asi probíhal vznik zdejších obor. Jejich zřizováním byli pověřováni přední panští zaměstnanci s veškerou pravomocí. Pokud se osvědčili, pak byli vysíláni i jinam a někdy se takové zaměstnání i dědilo.

Od středověku až dlouho do novověku se v lesích pouze těžilo, ale jejich obnova se ponechávala pouze na přírodě. S tím ovšem nešlo vystačit v oborách a právě v nich se jako první uplatnila výsadba a síje stromoví.

Po druhé světové válce došlo ke značnému zhoršení stavu obor a i celkové úrovně obornictví. Až po roce 1964 se radikálně zlepšil tento stav a byla provedena revize hospodaření v oborách.

Význam obor jako mysliveckého zařízení se postupem dějin značně měnil. Na počátcích šlo hlavně o soustředění zvěře na menších plochách pro usnadnění jejího lovu. V 15. století sloužily obory i k zavádění nově dovezené spárkaté zvěře, která se časem rozšířila i do volnosti např. daněk skvrnitý, muflon či jiná zvěř. Díky oborám přečkala své nejhorší chvíle u nás i zvěř černá. V 18. a 19. století se začíná věnovat pozornost hlavně kvalitě chované zvěře a začínají se projevovat vědecko výzkumné poznatky. Ty se stále více projevují až do dnešních dnů, kdy se uplatňují například v celkovém zlepšení prostředí obor, techniky a technologií příkrmování zvěře a v neposlední řadě i veterinární péči o zvěř.

Obory a obornictví mají své opodstatnění i v současné době. Počtem těchto intenzivních chovů proslula zejména naše země, v níž byl a je absolutně i relativně jejich počet nejvyšší a projevil se to i v poptávce po našich obornících. (Wolf, 1976)

Je pravděpodobné, že oborní chovy v naší republice budou i do budoucna v popředí zájmů našich myslivců, a to i přes nespornou nákladnost těchto chovů. Neměli bychom ale nikdy ztrácet ze zřetele, že chovy v oborách by měly být ukazatelem všestranné kvality zvěře a také vzorem a poučením pro chovy zvěře ve volných honitbách (Hromas, 2004).

V roce 2008 bylo v ČR 191 oborních chovů a jejich výměra činila 45 140 hektarů, z toho připadalo na chov jelení zvěře 25 354 hektarů. V současnosti má Česká republika světové prvenství v počtu obor na celkovou rozlohu svého území (www.mze.cz).

2.4. Vznik a provoz obor z právního hlediska

Vznik obor a hospodaření v nich upravuje zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb. a vyhlášky č. 244/2002 Sb., č. 245/2002 Sb., č. 491/2002 Sb. a č. 553/2002 Sb.

Podle tohoto zákona je obora druh honitby s podmínkami pro intenzivní chov zvěře s obvodem trvale a dokonale ohrazeným nebo jinak uzpůsobeným tak, že chovaná zvěř nemůže z obory volně vybíhat. Z obecných zásad tvorby honiteb mimo jiné vyplývá, že minimální výměra honitby pro oboru je 50ha.

Obory se člení na vlastní a společenstevní. Vlastní obory jsou tvořeny honebními pozemky jednoho vlastníka, oproti tomu obory společenstevní tvoří honební pozemky více vlastníků a tito vlastníci vytvořili honební společenstvo za účelem uznání obory. Vznik honebního společenstva upravuje zákon o myslivosti.

Tento zákon dále upravuje i zásady chovu. Z něho vyplývá, že uživatel je povinen udržovat počty zvěře v rozmezí mezi minimálními a normovanými stavy, které jsou v rozhodnutí o uznání honitby. Minimálním stavem zvěře v oboře se zabývá vyhláška 491/2002 Sb., která nám říká, že je to počet zvěře, při kterém je zachována přirozená reprodukce daného druhu, ale nesmí dosáhnout počtu normovaného. A normovaný stav je v oboře pro jelení zvěř takový, aby nebyl nižší než minimální, a aby ve svém souhrnu nebyl vyšší než jeden jedinec jelena lesního na 2 hektary výměry obory.

Také lov v oborách upravuje zákon o myslivosti, a ten říká, že v oboře je povolen celoroční lov druhů zvěře, pro které je obora zřízena, za předpokladu, že pro tyto druhy zvěře byl v daném roce určen normovaný a minimální stav.

2.5. Typy obor

Podle Hromase (2000) jsou zakládány a obhospodařovány obory za účelem:

- a) Reprezentace, pro možnost rychlého odlovu kvalitní trofejové zvěře, obvykle v rámci poplatkového lovu,
- b) chovu prošlechtěné zvěře prodávané pro další zazvěřování,
- c) sledování a výzkum zvěře,
- d) chovu vzácných druhů zvěře,
- e) výchovy veřejnosti, nalézající tak potřebný vztah ke zvěři v bezprostředním kontaktu s ní

Dále existují i další typy obůrek, jako např. karanténní, aklimatizační a přezimovací.

Zvláštním typem obor jsou pak tzv. obory pro farmový chov zvěře, které však mají s mysliveckým chovem společně pouze chované druhy zvěře. Jedná se vlastně o chov podle hospodářských zásad s cílem co největší produkce zvěřiny či pantů a tato zvěř musí být trvale označena a nesmí být lovena odstřelem. Jako další zvláštní typ obor můžeme považovat i chov zvěře v zoologických zahradách.

2.6. Životní prostředí zvěře v oborách

Podle Červeného (2003) se obora odlišuje od běžné honitby především oplocením, které bylo dříve kamenné, ale z úsporných důvodů se dnes zřizují ploty dřevěné nebo drátěné. Důležitá podmínka pro oplocení je jeho výška. Pro jelení zvěř by měl být plot vysoký alespoň 2,2m a pro daňčí a mufloní zvěř 2m s tím, že nad plotem jsou ještě ve výšce 30cm umístěny tzv. zrazovací tyče, které odrazují zvěř od jeho přeskokování. Aby se mohla zvěř, která unikla z obory vrátit, budují se po obvodu plotu záskoky.

Co se týká rozlohy obory, musí být taková, aby dostatečně respektovala nároky na druh a počet chované zvěře jak uvádí tabulka č. 1 a 2.

Tabulka č. 1 Potřebná výměra obor na 1 kus zvěře (Hromas 2000)

Druh zvěře	Potřebná výměra obory v ha na 1 kus		
	minimální	optimální	maximální
jelení	5	8	11
daňčí	2	3	4
mufloní	1,5	2,5	3,5
černá	2,5	3	3,5

Tabulka č. 2 Doporučená výměra obory pro jednotlivé druhy zvěře (Hanzal 2007)

Druh zvěře	Výměra obory v ha		
	minimální	optimální	maximální
jelení	800	1300	2500
daňčí	200	600	1000
mufloní	200	400	800
černá	150	300	600

Z toho nám vyplývá, že jelení zvěř má mnohem vyšší nároky na rozlohu obory než ostatní uvedená zvěř. Oproti tomu je to právě jelení zvěř, která je asi nejodolnější z hlediska klimatických a geografických podmínek.

Oborní chovy také kladou mnohem větší nároky na péči o zvěř, než je tomu ve volných honitbách, protože je zde mnohem větší koncentrace zvěře na jednotku plochy. Mezi prvními, kteří se touto problematikou zabývali, byl i Vogt (1937), který se specializoval na jelení zvěř.

2.7. Výhody a nevýhody oborních chovů

Výhodou oborních chovů je, že máme velmi dobrý přehled o zvěři a s tím spojený efektivní selektivní odstřel, který lze úspěšně provádět po celý rok. Dále je to brzké odhalení nebezpečného onemocnění zvěře a rychlé poskytnutí veterinární pomoci. A i relativně rychlý a snadný lov zvěře.

Oproti tomu nevýhodou jsou vysoké ekonomické náklady spojené např. s výstavbou oplocení a mysliveckého zařízení, nezbytného celoročního příkrmování zvěře a zaměstnání vysoce kvalifikovaného oborníka. Dále je nevýhodou i možnost rychlého šíření infekčních onemocnění a vysoké škody působené zvěří. A v neposlední řadě, by se za nevýhodu dal označit i omezený vstup veřejnosti a z něj vyplývající její nespokojenost.

2.8. Oborní druhy zvěře

Hromas (2000) uvádí, že pro oborní chovy zvěře nejsou vhodné teritoriální druhy zvěře. V našich podmínkách není proto vhodné v oborách chovat zvěř srnčí a v zásadě nejsou obory vhodné ani pro jelence či losy. Naopak oborní chovy lze doporučit pro všechny druhy zvěře žijící po většinu roku v širších sociálních uskupeních – v tlupách. Jedná se o zvěř jelení, daňčí, sika, mufloní a černou.

Z chovatelského hlediska je nejlépe držet v oboře každý druh zvěře odděleně. V zásadě se nedoporučuje chovat společně zvěř jelení a sika, jelení a mufloní a jelení a daňčí zvěř. Naopak dobře se snáší zvěř mufloní a daňčí.

2.9. Kulturní projev obor

Podle Hanzala (2007) nám obory zůstaly až do dnešní doby, jako opravdu umělecký odkaz tehdejších předních architektů, kteří uměli vdechnout osobitý ráz nejen nádheře svých

kamenných stavebních výtvorů, ale i jejich zelenému okolí. V něm vytvářeli jako doplněk někdy praktického, jindy jen symbolického významu řadu stavebních výtvorů v podobě staveb i stavbiček různých chrámů, glorií a grott. Ale nejen architekti, i mnoho našich významných umělců zde nacházelo svou inspiraci a vytvářeli svá díla, ať už v oboru sochařském, výtvarném, hudebním či literárním.

Nejen na našem území byly obory prvkem inspirace uměleckého života. Ukázky těchto děl zobrazil ve svém díle Blüchel (2004).

3. Materiál a metodika práce

Údaje o historii chovu jelení zvěře v oblasti Boubína i historii obory samotné mi poskytl ing. Stanislav Kolín, bývalý ředitel LS Prachatice.

Informace o přírodních podmínkách v oboře jsem získal z platného lesního hospodářského plánu. Dále jsem čerpal informace z Ročního výkazu o honitbě, stavu a lovu zvěře, plánu chovu a lovu, plánu péče o zvěř a Hlášení o plnění lovu a chovu. Tyto údaje jsem dále konzultoval s ing. Pavlem Kubem, vedoucím polesí Mlynařovice a odborníkem Václavem Nedvědem, kteří mi poskytli i další informace týkající se bodových hodnot trofejí jelenů, hmotností kusů, zdraví zvěře, introdukce zvěře a technického zázemí obory Boubín.

Tyto údaje jsem dále porovnával a promítl je do tabulek a grafů pro jejich lepší posouzení.

3.1. Historie chovu jelení zvěře v oblasti Boubína

Oblast Šumavy byla vždy místem bohatým na kvalitní zvěř všech druhů vyskytujících se na území našeho státu, včetně velkých šelem.

S postupným osidlováním Šumavy a ekonomickým využíváním jejího přírodního bohatství, docházelo v průběhu 18. a 19. století mimo jiné i ke značnému narušování biologické rovnováhy.

Byly vyhubeny všechny naše velké šelmy. Například poslední vlk na Šumavě byl uloven v roce 1756, medvěd v roce 1856, divoká kočka v roce 1828 a rys v roce 1794. Dnes se zde z velkých šelem vyskytuje pouze rys, který sem byl na konci minulého století znovu navrácen. Je zajímavé, že v těchto dobách již působila značné škody zemědělskému hospodaření černá zvěř, která byla proto velmi intenzivně vystřelována a poslední 3 kusy byly střeleny v roce 1799.

Pro zajímavost uvádím některé historicky doložené stavy jelení zvěře v oblasti Boubína:

Tabulka č. 3

Rok	Počet			
	Jelen	Laň	Kolouch	Celkem
1736	142	162	61	365
1759	86	173	59	318
1874	1	2	0	3
1878	9	12	9	30
1900	199	348	158	705
1902	295	439	216	950
1927	189	172	85	446
1938	157	189	93	439
1945	207	221	139	567

Po vyhubení velkých šelem došlo k přemnožení u většiny druhů zvěře, především zvěře jelení. Značné škody na lesních porostech a velký tlak pytláků, který vyvrcholil zastřelením nadhajného Resche (1790) vedli k tomu, že tehdejší majitel Schwarzenberg rozhodl v roce 1817 o úplné likvidaci jelení zvěře. Toto opatření vedlo ke značnému přemnožení zvěře srnčí, která byla následně velmi intenzivně vystřelována.

Potřeby reprezentace a zábavy tehdejších majitelů vedly v roce 1874 k tomu, že v oblasti Boubína byla jelení zvěř znovu zavedena. Stalo se tak na polesí Zátoň, kde v malé obůrce o výměře 72 ha byli vysazeni jeleni, dovezení z Rakouska, obory Hluboká nad Vltavou a Lánské obory. Z této obůrky byla jelení zvěř vypuštěna do volnosti. Velmi rychle se rozšiřovala do sousedních porostů a brzy začala opět působit značné škody na lesních porostech i zemědělských plodinách.

Proto kolem roku 1900 bylo přistoupeno k postupnému oplocování Boubínských lesů, a tak vznikla obora o výměře 3200 ha. Směrem do vnitřní části Šumavy byla však tato obora prozíravě otevřena, aby byla umožněna migrace zvěře do sousedních honiteb a byl tak umožněn její lov ve větším areálu.

Ke konci první světové války dosáhly stavy jelení zvěře v oblasti Boubína počtu téměř 1000 kusů. Proto byla v polovině 20. let minulého století obora uzavřena.

Mimo oborní část byla jelení zvěř velmi intenzivně vystřelována, aby bylo zabráněno škodám na lesním a zemědělském hospodářství.

V roce 1960 došlo při velkém polomu na polesí Zátoň a části Včelné ke značnému poškození oborního plotu, který nebyl již opravován, a to bylo důvodem ke zrušení obory. V důsledku toho došlo k volnému rozptýlení jelení zvěře v celém komplexu Boubína, k jejímu rychlému přemnožení a následnému vzniku vysokých škod na lesních porostech a později vlivem migrace i na zemědělských kulturách. Tuto situaci, která v dané oblasti vznikla, bylo nutno konkrétně řešit.

Z uvedených důvodů došlo k záměru vybudovat v oblasti Boubína novou oboru pro jelení zvěř, zde soustředit chov jelení zvěře a v oblasti mimo oboru intenzivní redukcí dosáhnout snížení stavu zvěře.

3.2. Popis obory Boubín

3.2.1. Historie Obory Boubín

K uzavření obory došlo po její výstavbě dne 28. září 1976. Tento čas byl zvolen proto, aby bylo zajištěno získání co největšího množství zvěře, protože dlouhodobým pozorováním bylo zjištěno, že na říji do této oblasti přichází zvěř ze vzdálenosti až 20 km. Šlo tedy o to podchytit zvěř ze širokého okolí, především z honiteb od Vlachova Březí, přes Husinec, Záblatí, Prachatice, Chroboly a Zbytiny.

Byla známa místa hlavní migrace jelení zvěře a při stavbě oborního plotu byla ponechána ve východní části obory dvě volná pole pro průchod zvěře. Těchto míst bylo celkem 15 a byla 500 metrů od sebe. V době vyvrcholení říje zmíněného roku bylo ráno v 5:00 přistoupeno na všech místech ke konečnému uzavření obory.

Průběh říje v tomto roce byl dobrý, proto došlo k větší koncentraci zvěře, hlavně ve spodní části obory, kde se zvěř již nemohla vracet do nižších partií lesa, tak jak byla zvyklá. Chování zvěře během říje bylo vcelku normální a měnilo se teprve s postupujícím časem. Docházelo k diferencování skupin zvěře, z čehož se začalo ukazovat, která zvěř byla na území obory doma, a která sem přišla a byla tedy na území této lokality cizí. Diferenciace zvěře se prohlubovala až k začátku měsíce prosince, kdy již bylo zřejmé, která zvěř je schopná se přizpůsobit a pro kterou toto prostředí zůstane cizím. Tato zvěř, která se neadaptovala, se neustále pohybovala kolem plotu v místech, kde byla zvyklá přecházet. Přestože byla krmeliště vzdálena pouze 200 metrů od tohoto oborního plotu, tato „cizí“ zvěř je nenavštěvovala.

Bylo zjevné, že zvěř soustředěná kolem plotu prodělává těžkou stresovou zátěž vlivem cizího prostředí. Je až s podivem, jak si jednotlivé kusy zafixovaly, kudy do obory přišly a kolem těchto míst chodily. Personál obory byl tedy nucen přistoupit u této zvěře k její redukci poté, co ani příkrmování přímo u plotu nepřineslo lepší výsledky a tudíž zmizela naděje, že by se tato zvěř byla schopná adaptovat. Nutno uvést, že odstřel byl prováděn v době lovu po celé ploše obory, tedy nejen u této zvěře, přičemž byl prováděn důsledný průběrný odstřel, tedy že byla lovena pouze chovatelsky nevhodná zvěř. Přes všechna opatření došlo v té době k úhynu několika převážně starších kusů.

V prvním roce byla výše plánu lovu určena převážně deduktivně, protože nešlo určit jaké množství, v jakém poměru a stáří a ani jak se bude zvěř do obory zavřená chovat. Vycházelo se z toho, že cílové stavy mají být celkem 300 kusů jelení zvěře. Toho podzimu nebylo možné provést jakékoli sčítání, které by vyústilo ve stanovení skutečných stavů. Vlastní odstřel byl prováděn zásadně mimo krmeliště, na které si zvěř postupně začínala zvykat a to i za cenu, že se tam zdržovala chovatelsky nežádoucí zvěř. Za uvedenou sezonu bylo uloveno 20 jelenů

z toho 8 v první, 7 ve druhé a 5 ve třetí věkové třídě. Dále to bylo 57 laní a 32 kolouchů, tedy celkem 109 kusů.

Po ukončení odstřelu došlo k několikerému sčítání zvěře s výsledkem 119 jelenů, 132 laní a 91 kolouchů, tedy 342 kusů, z čehož vyplývá, že celkový stav zvěře, která byla uzavřena do obory, byl 465 kusů.

V příštím roce bylo o říji patrné, že záskoky do obory vniklo dalších asi 30 kusů, jejichž chování bylo obdobné jako předešlý rok.

Výše odstřelu byla dána především záměrem, aby bylo pokud možno dosaženo cílových stavů. Celkový odstřel činil 52 jelenů, 98 laní a 37 kolouchů, tedy 187 kusů jelení zvěře. Tento odstřel naplňoval početní předpoklad zvěře, jejíž chování se čím dál tím více normalizovalo. Přesto se při dalším sčítání ukázalo, že početní stavy nejsou na takové úrovni, jaká se předpokládala. Tyto stavy byly 127 jelenů, 156 laní a 75 kolouchů, tedy 358 kusů.

Ukázalo se, že početní stavy zvěře, která do obory vnikla záskoky, byly mnohem větší než bylo předpokládáno a že ne všechna zvěř navštěvovala krmeliště a tím také nebyla zahrnuta do sčítání.

Této „nadpočetní“ zvěře postupně ubývalo a zhruba kolem roku 1980 se život jelení zvěře v oboře normalizoval a začalo se s ní hospodařit podle všech pravidel mysliveckého chovu. Při založení obory bylo stanoveno, že normované stavy by měly dosáhnout počtu 300 kusů. Ty se však vzhledem k malé úživnosti obory ukázaly jako příliš vysoké a proto byly sníženy na dnešních 250 kusů jelení zvěře.

Vlastní plocha obory při jejím založení byla 2290 ha. V roce 1980 došlo k získání dalších zemědělských ploch a výměra se zvýšila na 2333 ha, ale po roce 1989 došlo k navrácení některých pozemků v restitucích, což mělo za následek jejich vyplocení a vlastní plocha se snížila na dnešních 2219 ha.

3.2.2. Popis přírodních poměrů

Oblast obory Boubín je součástí Šumavy, s nejvyšším vrcholem Boubín 1362 m n.m. a Bobík 1263 m n.m.. Vlastní masiv Boubína tvoří zvláštní orografickou podoblast a nelze jej od vlastní Šumavy oddělovat.

Většinou jde o členitý terén s táhlými svahy, které odpovídají značnému biologickému stáří celého šumavského masivu. Povodím patří obora k řece Vltavě.

Územní celek patří celou svou plochou ke krystaliniku českého jádra. Jeho skalní podklad tvoří dvě hlavní jednotky, jež se liší složením, tektonikou i stářím. Největší část přísluší rulám a magmatikům tzn. Jednotvárné série.

Převládající horninou je středně až hrubě zrnitá biotypická magmatická pararula, pomísně pak žula. Zvětráváním geologického podkladu dochází ke vzniku hlubokých půd převážně hnědozemního typu.

Území vybudované obory spadá do horského chladného okrsku. Krátké jaro, léto bývá poměrně chladné a vlhké, pouze podzimní období bývá relativně suché a teplé s poměrně stálým a jasným počasím. Zima bývá dlouhá a tuhá, s poměrně vysokou sněhovou vrstvou.

Délka vegetační doby činí zhruba 125 dní a spadá do období od 15. 5. do 16. 9.

Klimatické podmínky:

- průměrná teplota v lednu -4 až -5°C
- průměrná teplota v červenci 12 až 14°C
- průměrná teplota v září 8 až 10°C

- průměrný roční úhrn srážek 800 až 1000 mm
- průměrný počet dnů se sněžením 60 až 70
- průměrná sněhová pokrývka 60 až 100 cm

V oboře je nejnižší nadmořská výška 740 m a nejvyšší 1263 m.

3.2.3. Technické údaje obory

Celá obora se nachází v CHKO Šumava. Vedou přes ni dvě turistické trasy a to Záblatí – Kubrna – Boubín a Záblatí – Kubrna – Zátoň, které jsou rušivým faktorem obory.

Obora Boubín leží na půdě Lesního závodu Boubín, polesí Mlynařovice.

Druh plotu – na dřevěné sloupy jsou upevněné dvě vodorovné žerdě (hranoly 10x12 cm) a na nich přibíjeny svisle dřevěné půlené plastovky o průměru 8 – 12 cm. Výška plotu je 2,5 m.

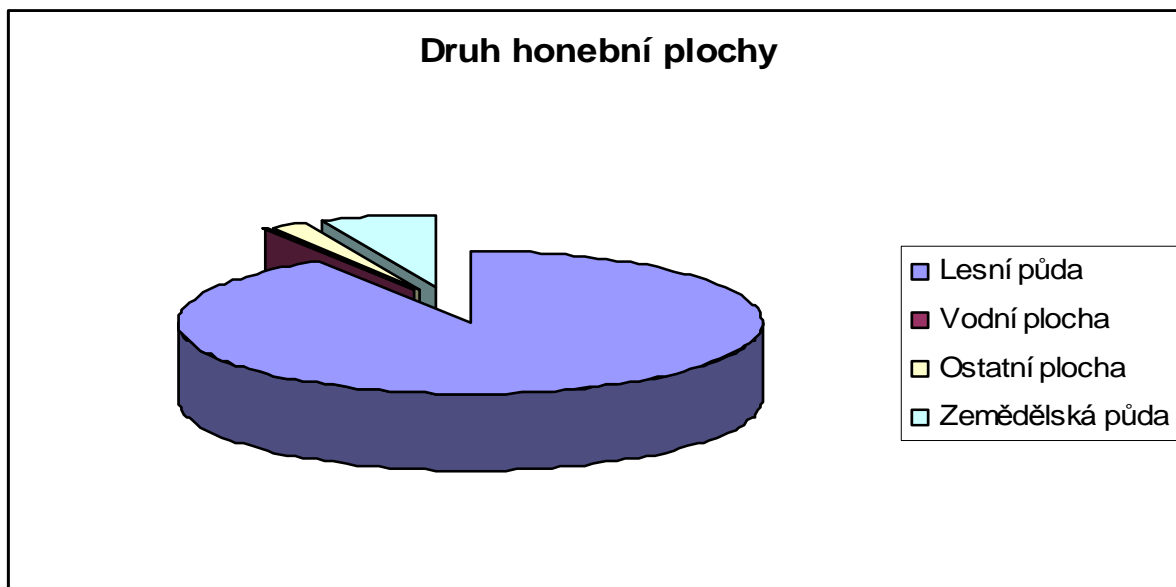
Myslivecká zařízení

- krmeliště se zásobníky obj. jaderného krmiva	11 ks
- sklepy na dužnaté krmivo	11 ks
- slaniska	40 ks
- kryté posedy	21 ks
- kazatelny	16 ks
- lovecké chaty	3 ks
- chovná obůrka	16 ha
- krmné políčko	25 ha

Výměra obory je 2219 ha. Z této výměry připadá:

na lesní půdu	91,5%	2030 ha
na zemědělskou půdu	6,5%	144 ha
na vodní plochy	0,1%	2 ha
na ostatní plochy	1,9%	43 ha

Graf č. 1. Druh honební plochy

3.2.4. Organizační údaje obory

Oboru Boubín obhospodařují ve vlastní režii Lesy České Republiky, prostřednictvím samořízeného lesního závodu LZ Boubín. Vlastní oboru, mysliveckou a chovatelskou práci zajišťuje k tomu určený oborník, který průběžně řeší s vedením LZ a jejími odpovědnými pracovníky chovatelská opatření na základě dlouhodobých cílů obory. Tento oborník má k dispozici služební terénní auto značky Mitsubischi L200 a na manuální práci dva pracovníky. Dále je v oboře využíváno množství zemědělských strojů.

K oboře dále patří budova „mísírna“, kde je zařízení na mačkání jaderného krmiva, jejího míšení a skladovací síla o celkovém objemu 863 tun. V této budově jsou i moderně zařízené prostory pro očištění a skladování ulovené zvěřiny o objemu 20 ks.

3.2.5. Životní prostředí zvěře v oboře

Ve střední Evropě již nikde nežije zvěř v původní, nedotčené krajině. Zvěř se musela přizpůsobit člověkem přetvořenému kulturnímu prostředí, a tak došlo k podstatnému omezení jejích nároků na životní prostředí.

Základní životní potřebou je nepochybně její výživa. V případě obory Boubín neodpovídá přirozené životní prostředí optimálním požadavkům chovu jelení zvěře a tento nedostatek musí být nahrazován zvýšenou péčí o zvěř. Pro příkrmování zvěře je po celé délce přibližně po vrstevnici 900 m.n.m. 11 krmelců, kde je zvěř soustavně příkrmována jadrným krmivem o roční celkové váze 120 tun (mačkaná kukuřice a oves), červené řepy 60 tun, sena 70 tun a 150 kusů 400 kilogramových balíků senáže. Toto situování vyhovuje zvěři především v zimním období, protože v této nadmořské výšce je podstatně méně sněhu, než je tomu v horních partiích a zvěř v zimním období přes vrstevnici 1000 m.n.m téměř nepřechází. Dále je zde asi 1/3 zemědělských pozemků využívána pro osev ovsem a jako zvěřní políčka jsou využívány dva pozemky mající dohromady 25ha na výsadbu topinambur a ovsa.

Konfigurace terénu v této oboře jelení zvěři vyhovuje. Terén je velice členitý s dlouhými táhlými svahy a v údolích s dostatečnými zdroji kvalitní čisté proudící vody. Zmíněná členitost vyhovuje jelení zvěři také z hlediska denního režimu života, protože navečer schází na pastvu do spodních částí obory, kde je převaha luk a ráno pak zatahuje do vyšších poloh kde má ideální kryt, který je dán jednak skladbou dřevin, dále velikostí porostů a i vhodným rozložením všech věkových stupňů. V oboře je i dostatek teplých jižních svahů včetně závětrných míst.

Dalším z velmi vážných vnějších činitelů je klid v oboře. Jak už bylo zmíněno, prochází oborou dvě turistické stezky, které by samy o sobě nebyly zase tak velký problém. Bohužel někteří návštěvníci nerespektují vyznačené trasy a pohybují se i mimo ně. Ještě horší jsou z tohoto hlediska houbaři, kteří porušují zákaz vstupu a dále pak hledači shozů. Zvláště

hledači shozů jsou velice problematictí, neboť vyrušují zvěř v zimním období, a ta pak nejenže má zvýšenou spotřebu energie, ale vytváří i větší škody na lese. V neposlední řadě se podílí na zhoršení klidu v oboře i lesní provoz, který lze do určité míry omezit, ale ne vyloučit.

Rovněž spadají do pojmu životní prostředí i zdraví chované zvěře. Zdejší zvěř, jako součást chladného šumavského biotopu, byla a i v současné době je zvěří zdravou. Je to dáno mimo jiné i tím, že hlavní parazité motolice (*Trematoda*), nemají v těchto chladných podmínkách mezihostitele a nemohou se tedy rozšiřovat. Dále pak přispívá ke zdraví zvěře, že vybudovaná krmeliště jsou prostorná, vzdušná a prosluněná, takže při jejich pravidelné asanaci zde nehrozí žádné nebezpečí.

4. Výsledky

4.1. Kvalita původní zvěře v oblasti Boubína

4.1.1. Původ zvěře

Při záměrech pro zřízení obory byl mezi jinými stanoven cíl: Soustředit chov jelení zvěře z volnosti do obory a tím pro budoucí generace umožnit zlepšení chovu vyhrazeného geografického ekotypu šumavského jelena (*Cervus elaphus L.*).

Vycházíme-li z historie, pak je nutné připomenout, že v roce 1817 byla veškerá jelení populace v oblasti Boubína zlikvidována odstřelem. Další potřeby a zájmy tehdejších majitelů vedly v roce 1874 k tomu, že byla v této oblasti zvěř opět vysazena. Jednalo se o zvěř, která pocházela z obory Hluboká nad Vltavou, Lán a z Rakouska. Znamená to, že nešlo v žádném případě o založení kterékoli geneticky čisté populace, ať už karpatské či západoevropské jelení zvěře.

Od uvedeného roku 1874 až do vystavení nové obory, je zde původní populace jelení zvěře, poněvadž nejsou žádné záznamy o tom, že by na toto území byla jakýmkoli způsobem doplňována zvěř z jiných oblastí.

Z genetického hlediska nebyla tedy zvěř z Boubína jednotného původu a ani velice kvalitní. Bylo proto nutné vycházet z vlastního počátku založení populace, neboť tato zvěř tvoří základ populace nynější. Původní obora měla trvání zhruba 60 roků a přihlédneme-li k tehdejší nízké úživnosti (zaujímal horní partie Boubína), vysokým početním stavům zvěře a nízké úrovni krmení, nemohlo ke zlepšování kvality docházet. Zvěř měla poté pouhých 16 roků na to, aby zlepšila svou kondici a založila populaci lepší, protože žila ve volné honitbě v daleko lepších podmínkách. Problémy zajištění řádného mysliveckého hospodaření se však

ukázaly jako takřka neřešitelné, protože zvěř byla značně rozptýlena i daleko mimo jelení oblast.

4.1.2. Hmotnostní poměry původní zvěře

Po uzavření obory v roce 1976 byly průměrné hmotnosti velmi nízké. Bylo to ovlivněno celou řadou faktorů, zejména změnou životního prostředí a celkového režimu života zvěře. Proto je nutné brát tyto hmotnosti s určitou rezervou.

Rok 1976	Jeleni	průměrná hmotnost 89 kg	
	Laně	- // -	58 kg
	Kolouši	- // -	27 kg
Rok 1977	Jeleni	- // -	82 kg
	Laně	- // -	56 kg
	Kolouši	- // -	25 kg

Z uvedeného přehledu je patrné, jak ovlivnilo hmotnost zvěře uzavření obory.

V následujících letech došlo k postupnému přivykání zvěře na nové podmínky, introdukci zvěře nové a v neposlední řadě důsledný průběrný odstřel, což vedlo k tomu, že se hmotnost zvěře začala normalizovat a později i zvyšovat. Je nutno uvést, že se jedná o hmotnost kusů vyvržených a u jelenů bez hmotnosti hlavy.

4.1.3. Kvalita trofejí původní zvěře

V době uzavření obory byly hodnoty jeleních trofejí průměrné, až podprůměrné. Jeleni na prvním paroží měli slabé, krátké paroží a to do 20 cm délky. Druhé paroží převážně představovalo slabého šesteráka a u starších jelenů bylo pak značné množství vidlicových jelenů, zhruba v poměru 40% vidlicových a 60% korunových. Průvodním jevem u vysokého

procenta jelenů byla krátká středová výsada – opěrák, který je podstatným kritériem chovné hodnoty jedince. Pokud jde o členitost paroží v koruně, vyskytovaly se krátké výsady, do značné míry ploché – chyběla tedy hloubka koruny. V bodových hodnotách CIC zde bylo velice málo jelenů, kteří ve III. věkové třídě měli naději alespoň na bronzovou medaili, tedy 170 bodů a více. Z pohledu bodových hodnot vytvářeli tito jeleni poměrně krátké lodyhy a velice nízká byla hmotnost paroží vzhledem k bodové hodnotě.

4.2. Introdukce zvěře do obory

Jak už bylo zmíněno, byla do obory při jejím znovuzřízení zavřena zvěř z okolí Boubína. Po krátké době se ukázalo, že je dědičně zatížena řadou znaků pro chov nevhodných. Proto byly v oboře vybudovány dvě aklimatizační obůrky, z nichž je v současnosti v provozu pouze jedna, do kterých byla postupně přivážena zvěř z jiných lokalit. Například ze Slovenska a to z LZ Balog, LZ Kriváň a Dolný Kubín, a dále pak to byly české VLS Mimoň a Moravskoslezské Beskydy. Bohužel nemám k dispozici údaje o veškeré dovezené zvěři, ale alespoň některé.

Rok 1985 3 laně, 1 kolouch – LZ Balog

1986 1 jelen (stáří 7 let, dvanáctěrák), 1 laň, 2 kolouši – LZ Balog

1987 1 jelen (osmerák), 1 laň, 2 kolouši – LZ Balog

2000 1 jelen (stáří 3 roky), 1 kolouch - LZ Kriváň

2002 1 laň, 3 kolouši - VLS Mimoň

2003 1 jelen (špičák), 1 laň, 5 kolouchů - Dolný Kubín

2004 1 jelen (stáří 3 roky), 5 laní, 4 kolouši - VLS Mimoň

2008 2 laně, 4 kolouši - LZ Kriváň

2009 1 jelen (špičák) - VLS Mimoň

2009 1 laň, 1 kolouch - Moravskoslezské Beskydy

4.3. Současná kvalita zvěře v oboře Boubín

Pro posouzení kvality zvěře můžeme použít nejobecnější kritéria, jakými jsou:

- hmotnost zvěře
- bodová hodnota trofejí
- zdravotní stav zvěře

4.3.1. Hmotnost zvěře

Jako jeden z hlavních znaků pro posuzování kvality chované zvěře můžeme uvést její hmotnost. Dnes je zde průměrná hmotnost ulovených jelenů 110kg, laní 69kg a u kolouchů je to 35kg. Průměrná hmotnost zvěře se zvýšila od začátku chovu, viz kapitola 4.1.2. Hmotnostní poměry původní zvěře, téměř o 20% u jelenů a laní, a téměř o 25% u kolouchů. V současnosti můžeme konstatovat, že v průběhu doby od uzavření obory až po současnost došlo k jejímu podstatnému zvýšení a to díky vzorné myslivecké péči.

4.3.2. Trofejová hodnota zvěře

Jako druhé kritérium jsme použili trofejovou hodnotu zvěře. Nejprve jsem porovnal trofeje jelenů, ulovených v letech 1978, 1988, 1998 a 2008, tedy v rozmezí 10ti let, a to v každém tomto roce u tří nejsilnějších jelenů.

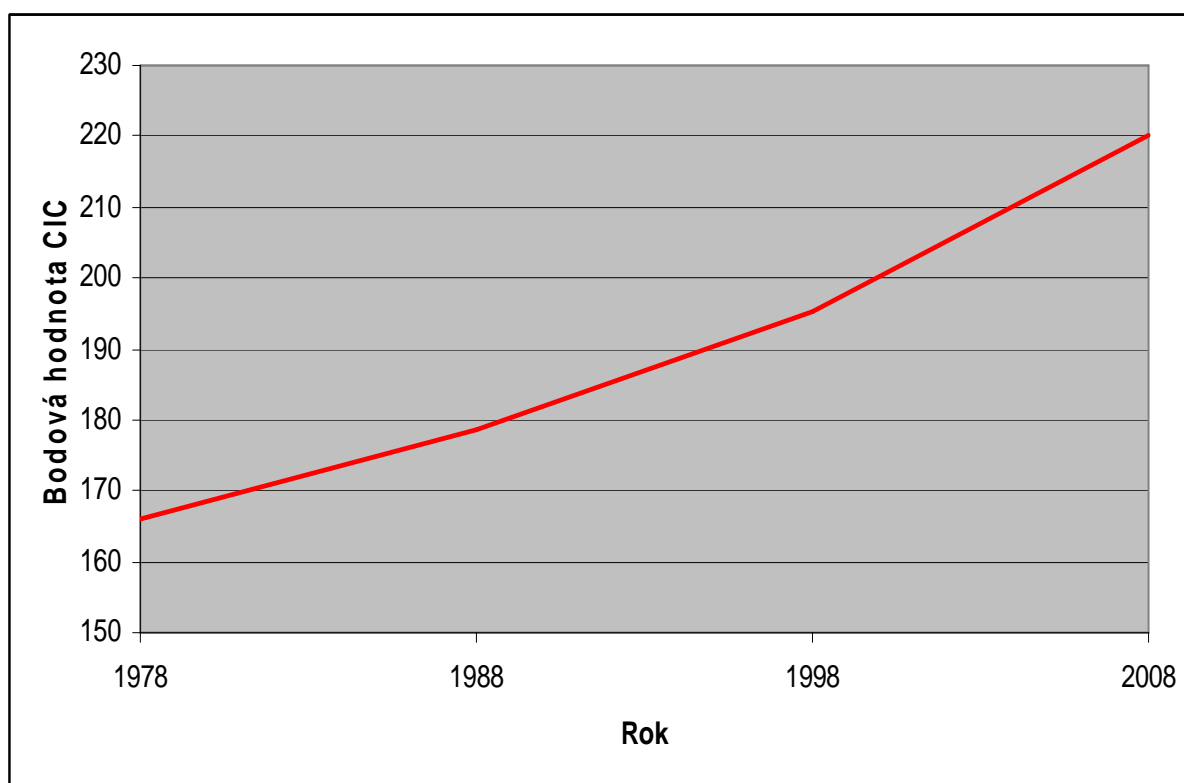
Rok po uzavření obory, tedy v roce 1978 zde bylo uloveno 10 jelenů ve III. věkové třídě a tři nejsilnější měli bodové hodnoty 169,3 – 166,6 – 162,1 CIC, z čehož vyplývá, že ani jeden z těchto jelenů nedosáhl medailových hodnot. Oproti tomu už v roce 1988 dosáhli všichni tři nejsilnější jeleni z deseti ulovených ve III. věkové třídě bronzových medailích a to hodnotami 183,8 - 176,4 – 175,1 CIC. Bodové hodnoty trofejí se i nadále zvyšovaly a v roce 1998 bylo uloveno 16 jelenů ve III. věkové třídě, z toho tři nejsilnější dosáhli dvou stříbrných

medailí a jeden bronzové a to hodnotami 202,85 – 198,21 – 184,29 CIC. A poslední údaje jsou z roku 2008, kdy bylo uloveno 13 jelenů III. věkové třídy a všichni tři nejsilnější byli zlatí s hodnotami 226,89 – 222,65 – 210,86 CIC. Tyto údaje jsem promítl do tabulky č. 4 a grafu č. 2.

Tabulka č. 4

Rok	Bodová hodnota trofejí (CIC)			
	Jelen I.	Jelen II.	Jelen III.	Průměr
1978	169,3	166,6	162,1	166
1988	183,8	176,4	175,1	178,43
1998	202,85	198,21	184,29	195,12
2008	226,89	222,65	210,86	220,13

GRAF č. 2

Poté jsem porovnal bodovou hodnotu všech jelenů, starších tří let, ulovených od roku 1994 do roku 2008.

V oboře Boubín bylo v období od roku 1994 do roku 2008 uloveno 519 jelenů starších tří let.

V I. věkové třídě to bylo 196 jelenů (37,76%). Z toho bylo tříletých 104 (53%) a čtyřletých 92 (47%). Průměrná bodová hodnota trofejí jelenů ulovených v I. věkové třídě činí 102.3 bodu CIC.

Ve II. věkové třídě bylo uloveno 118 jelenů (22,73%). Z toho bylo pětiletých 28 (23,7%), šestiletých 20 (16,9%), sedmiletých taky 20 (16,9%) a osmiletých 50 (42,5%). Průměrná bodová hodnota těchto jelenů je 150,27 bodů CIC. Medailového ocenění dosáhlo 9 jelenů, 2 sedmiletí a 7 osmiletých, a všechno byly bronzové medaile.

205 ulovených jelenů (39,51%) bylo ve III. věkové třídě. Z toho devítiletých bylo 26 (12,7%), desetiletých 40 (19,5%), jedenáctiletých 32 (15,6%), dvanáctiletých 47 (22,9%), třináctiletých 30 (14,6%), čtrnáctiletých 19 (9,3%), patnáctiletých 9 (4,4%) a šestnáctiletí byli uloveni 2 (1%). Průměrná bodová hodnota jelenů ve III. věkové třídě je 177,88 bodů CIC. Medailově bylo ohodnoceno 146 (71,2%) trofejí z toho bronzovou medailí 106 (72,6%), stříbrnou 35 (24%) a zlatou 5 (3,4%). Věkově to bylo, devítiletých jelenů 14, z toho 12 bronzové medaile a 2 stříbrné. Desetiletí jeleni měli 25 medailí a to 23 bronzových a 2 stříbrné. 26 medailí měli jeleni jedenáctiletí, kterých je 21 bronzových a 5 stříbrných. Dvanáctiletí jeleni získali 36 medailí a to 23 bronzových, 11 stříbrných a 2 zlaté medaile. Třináctiletých jelenů bylo hodnoceno medailí 25, z toho 15 medailí bronzově, 9 stříbrně a 1 zlatě. 8 bronzových, 4 stříbrné a dvě zlaté medaile dostali čtrnáctiletí jeleni, tedy 14 medailí. Patnáctiletých jelenů bylo medailově ohodnoceno pouze 5 a to 4 bronzové a 1 stříbrná. A z šestnáctiletých je to jedna stříbrná medaile.

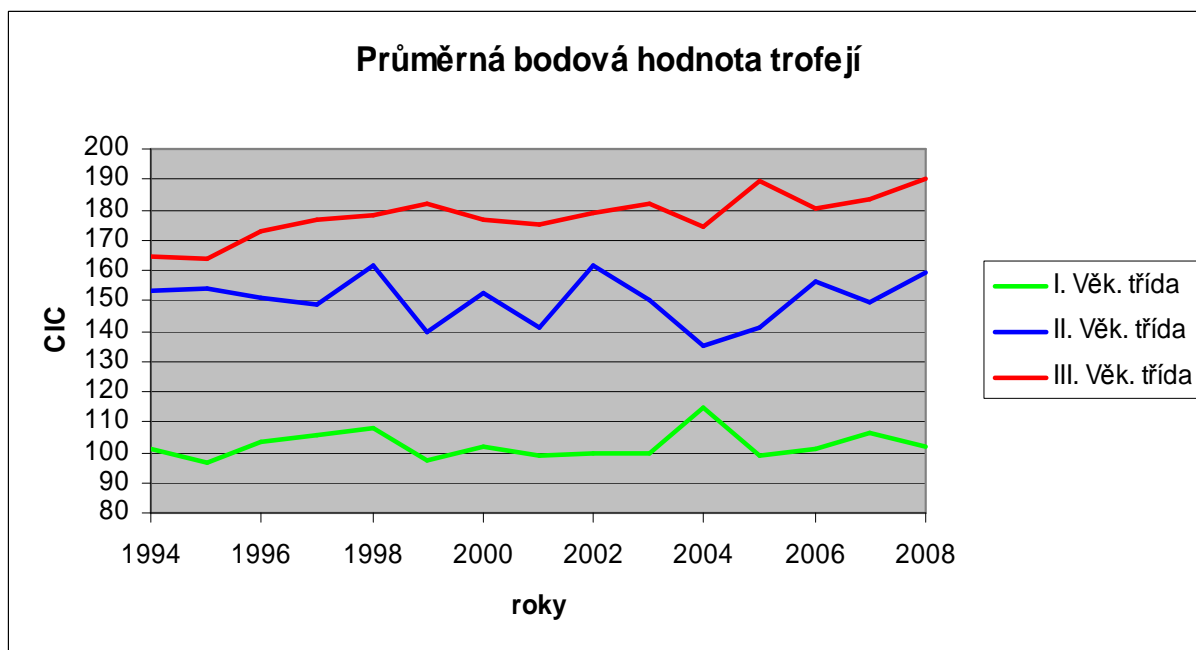
Tyto údaje jsem vložil do Tabulky č. 5 a porovnal v grafu č. 3.

Tabulka č. 5

Rok		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
počet ulovených jelenů	I.věk. tř.	9	21	10	11	10	16	11	18
	II.věk.tř.	7	4	4	7	6	7	7	6
	III.věk.tř.	18	22	15	10	16	12	12	11
	Celkem	34	47	29	28	32	35	30	35
Průměrná bodová hodnota trofejí	I.věk. tř.	101,4	96,87	103,15	105,36	107,58	97,14	102,14	98,81
	II.věk.tř.	153,54	153,73	151,02	148,9	161,34	139,25	152,11	141,24
	III.věk.tř.	164,16	163,85	173,16	176,93	177,94	181,91	176,36	175,17
	Celkem	139,7	138,15	142,44	143,73	148,95	139,43	143,53	138,40
Počet medailových trofejí	Bronz	7	12	8	5	13	5	6	6
	Stříbro	1	2	3	2	2	2	3	2
	Zlato						1		
	Celkem	8	14	11	7	15	8	9	8

rok		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
počet ulovených jelenů	I.věk. tř.	16	9	10	14	10	14	17
	II.věk. tř.	5	6	10	11	13	14	13
	III.věk.tř.	14	12	14	12	10	12	13
	Celkem	35	27	34	37	33	40	43
Průměrná bodová hodnota trofejí	I.věk. tř.	99,9	100	114,54	99,11	100,82	106,17	101,61
	II.věk. tř.	161,44	150,44	135,21	140,88	156,01	149,41	159,55
	III.věk.tř.	178,52	181,97	174,19	189,23	180,62	183,74	190,41
	Celkem	146,62	144,13	141,31	143,07	145,81	146,44	150,52
Počet medailových trofejí	Bronz	11	7	11	8	1	8	7
	Stříbro	2	2		4	4	4	2
	Zlato		1					3
	Celkem	13	10	11	12	5	12	12

Graf č. 3

4.3.3. Zdravotní stav zvěře

Jako třetí kritérium pro posouzení kvality zvěře jsem si zvolil její zdravotní stav.

Jedenkrát ročně se provádí koprologické vyšetření vzorků trusu, z jehož výsledku dlouhodobě vyplývá, že se zde vyskytují v malé míře hlístnice (*Nematoda*). Pouze v jednom případě, a to v roce 2008, byl zjištěn výskyt motolice (*Trematoda*), ale to se po podání léčiva Rafendazol už neopakovalo. Proti hlístnicím a střěčkovi kožnímu, který se zde také v malé míře vyskytuje, se každoročně provádí dehelmintizace přípravkem Cermix.

5. Diskuse a závěr

Kvalita chovaného druhu zvěře je závislá nejen na jejím genetickém založení, ale i na podmínkách, v jakých zvěř chováme a jaké jí poskytujeme. Těmito podmínkami se rozumí hlavně kvalita životního prostředí a myslivecká péče o zvěř. To vše se projevuje na kondici zvěře, která je přímo odrážena na jejím okamžitém zdravotním stavu, její hmotnosti a síle jejích trofejí.

Velmi důležitým činitelem pro úspěšný chov zvěře je dostatečný prostor. Ve vyhlášce č 491/2002 sb. je přímo nařízeno, že normovaný stav chované zvěře v oboře, nesmí být vyšší než 1 jedinec spárkaté zvěře na 2 ha výměry obory. V tomto případě se rozumí jedním jedincem spárkaté zvěře jeden kus zvěře jelení.

V oboře Boubín není tento stav rozhodně překročen, neboť je zde normovaný stav 250 kusů jelení zvěře na 2219 ha výměry obory. Z toho vyplývá, že na jeden kus zvěře je zde výměra obory 8,88 ha, což je podle Hromase (2000) optimální stav. I samotná výměra je pro chov jelení zvěře podle Hanzala (2007) optimální.

Dalším důležitým faktorem jsou přírodní podmínky. Ačkoli je jelení zvěř podle Dombrowského (1885) tvrdá, odolná a dokáže prosperovat i v méně příznivých poměrech, nejsou v oboře Boubín tyto podmínky vhodné. Jedná se především o nadmořskou výšku, průměrnou teplotu a celkově drsné klima.

Ale i krytové a klidové podmínky v oboře nejsou ideální. Nechaly by se zlepšit, např. úplným zákazem vstupu veřejnosti nebo omezením lesního provozu, což ovšem není možné. Pokud porovnáme tyto nepříznivé podmínky s vývojem průměrných hmotností ulovených kusů, pak musíme konstatovat, že je zde zvěři věnována dobrá myslivecká péče, neboť se tyto hmotnosti zvýšily o 20 až 25%.

Ovšem nemalou měrou se na zvyšování těchto hmotností i zvyšování bodových hodnot trofejí jelenů podílela introdukce zvěře, která je podle Dombrowského (1885) v oborních chovech nezbytná.

Zvyšování bodových hodnot trofejí jelenů, chovaných v oboře Boubín, bylo jedním ze základních cílů při zakládání obory. Dnes můžeme konstatovat, že se tento cíl splnil. Jak vidíme z porovnávání těchto údajů v kapitole 4.3.2. Trofejová hodnota zvěře, dochází k tomuto zvyšování hlavně u jelenů III. věkové třídy, u kterých to bylo, od založení obory až po současnost, o 40 bodů CIC.

V budoucnu bude jistě zajímavé sledovat, zda se tento trend zvyšování udrží a čeho lze v těchto tvrdých klimatických podmínkách dosáhnout, při dodržování pravidel dobré myslivecké péče.

6. Seznam použité literatury

1. Andreska J., Andresková E., 1993, Tisíc let myslivosti, vyd. Vimperk, Tina, 444 str., ISBN 80-85618-12-5
2. Blüchel Kurt G., 2004, Lov (org. 1999. Die Jagd), vyd. Slovart s.r.o., 655 str., ISBN 80-7209-257-X
3. Čabart J., 1958, Vývoj české myslivosti, vyd. Státní zemědělské nakladatelství v Praze, 305 str.
4. Červený J. a kol., 2003, Encyklopedie myslivosti, vyd. Praha, Ottovo nakladatelství - cesty, 592 str., ISBN 80-7181-901-8
5. Dombrowski R., 1885, Der Wildpark seine einrichtung und administration, Wien, vyd. Druck und Verlag von Carl Gerold's Sohn, 193 str.
6. Hanzal V., 2007, Velká myslivecká encyklopedie na CD, GRAND s.r.o.
7. Hromas a kol., 2000, Myslivost, Písek, vyd. Matice lesnická, 492 str., ISBN 80-86271-04-8
8. Kol. autorů, 1996, Myslivost (org. 1994 Encyclopédie aktive la Chase), Praha, vyd. Svojka a Vašut, 335 str. ISBN 80-7180-083-X
9. Komárek J., 1945, Myslivost v českých zemích, Praha, vyd. Čin, tiskové a nakladatelské družstvo v Praze, 350 str.
10. Vogt Fr., 1991, Nové cesty péče (org. 1937 Neue Wege der Hege), vyd. J. Neumann, 168 str.
11. Wolf, Chroust, Kokeš, Lochman, 1976, Naše obory, vyd. Praha, Státní zemědělské nakladatelství, 253 str.
12. Zákon č. 449/2001 sb. Zákon o myslivosti

7. Seznam fotografií

Obr. 1. Typ oborního plotu

Obr. 2. Krytý posed

Obr. 3. Krmelec

Obr. 4. Voda v oboře

Obr. 5. Mechanická ochrana proti loupání

Obr. 6. Výsadba jeřábu a jeho ochrana

Obr. 1. Typ oborního plotu

Obr. 2. Krytý posed

Obr. 3. Krmelec

Obr. 4. Voda v oboře

Obr. 6. Mechanická ochrana proti loupání

Obr. 7. Výsadba jeřábu a jeho ochrana

